

Loppuvuosi tuo lisää tietoa maanparannusaineiden käytöstä ja mahdollisista uusista tuista

Kipsin levityksen hehtaaritavoite lähestyy vähitellen. Myös maanparannusaineiden rinnakkaiskäytön tutkimus etenee, samoin ravinnekuidun ja rakennekalkin tukien edellytysten selvitys.

6.8.2025

Ympäristöministeriön erityisasiantuntija **Eija Hagelberg** heittää ilmoille kesäisen haasteen tutustua oman pellon tilanteeseen. Uppoaako lapio maahan kuin veitsi sulaan voihin, vai katkeaako se tiivistymään?

Somessakin useana vuonna kiertäneessä *Soil your undies* -haasteessa maaperän kunnon selvittämiseen avuksi otetaan puuvillaiset alushousut. Ne kaivetaan peltoon ja parin kuukauden päästä katsotaan, mitä niistä on jäljellä. Jos paikalta löytyvät pelkät kumilangat, on tilanne Hagelbergin mukaan todella hyvä ja pelto eliöineen on elävä.

Jos alushousut ovat lähes ennallaan, kannattaa maaperää pyrkiä parantamaan. Hagelberg lähtisi liikkeelle laittamalla ensimmäiseksi kuntoon perusasiat, kuten pellon rakenteen ja salaojat.

”Jotta ravinteet pysyisivät pellossa kasvien käytössä, suosittelen vesitalouden kunnostustoimien ja tiivistymien poistamisen lisäksi maanparannusaineiden käyttöä.”

Kipsi, rakennekalkki ja maanparannuskuidut vähentävät tutkitusti vesistöihin päätyvää ravinnekuormitusta pelloilta.

Peltojen kipsaaminen on viljelijälle kaikkein helpoin keino osallistua Itämeri-talkoisiin, sanoo Ympäristöministeriön erityisasiantuntija Eija Hagelberg.

Kohti kipsinlevityksen hehtaaritavoitetta

Valtio on tukenut kipsin levitystä vuodesta 2020 alkaen rannikkoalueilla. Tuen lähtökohtana on Itämeren rehevöitymisen hillitseminen.

Tavoitteena on levittää kipsiä 100 000 hehtaarille rannikkoalueiden peltoja. Nyt koko Suomessa koossa on melkein 72 000 hehtaaria. Näille hehtaareille levitetyllä kipsillä on Hagelbergin mukaan saatu pidettyä 110 tonnia fosforia pelloilla kasvien käytössä ja estetty sen huuhtoutuminen vesistöön.

Saaristomeren valuma-alueella tavoitteena on levittää kipsiä 50 000 hehtaarille. Tällä hetkellä koossa on noin 28 000 peltohehtaaria. Rannikkoalueen ilmaisia kipsilevityksiä jatketaan tänä ja ensi vuonna sekä tulevinakin vuosina määrärahojen tukemana. Seuraavan kerran haku avautuu ensi vuonna.

Jotta 100 000 hehtaarin tavoite saadaan täyttymään, tarvitaan jatkossakin viljelijät tavoittavaa viestintää ja lisää tietoa hyödyistä helposti ymmärrettävässä muodossa: ”Viljelijät kaipaavat faktaa ja tutkimustuloksia, samoin muiden viljelijöiden kokemuksia”, Hagelberg sanoo.

Myös urbaanilegendojen oikaiseminen kipsin haitoista on yhä tarpeen: ”Kipsiä on tutkittu Suomessakin 20 vuotta, eikä siitä ole löydetty haittoja.”

Tukea myös muille maanparannusaineille?

Kipsi on toimiva maanparannusaine, mutta sen käyttö ei ole sallittua pohjavesialueella eikä luomussa. Myös järvien valuma-alueet ovat kipsikäsittelyn ulkopuolella.

Kipsikelpoisten peltojen ulkopuolelle jää paljon peltoja, joilla valumia voitaisiin vähentää muilla maanparannusaineilla. Ympäristöministeriö selvittääkin parhaillaan myös rakennekalkin ja maanparannuskuitujen tukemista.

”Mahdollinen muiden aineiden tuki on herättänyt kysymyksiä kentällä. Tänä keväänä ympäristöministeriö linjasi, että kipsikelpoisille pelloille ei tulla tarjoamaan tukea muille maanparannusaineille. Kipsi on uusien laskelmien

mukaan kaikkein kustannustehokkain maanparannusaine vesiensuojelun näkökulmasta”, Hagelberg kertoo.

Parhaillaan ministeriö odottaa Luonnonvarakeskuksen vetämän [AIN3-hankkeen](#) tuloksia ja politiikkasuosituksia. Hankkeessa selvitetään maanparannusaineiden rinnakkaiskäyttöä sekä yksittäiselle peltolohkolle sopivan maanparannusaineen valintaa. Poliitiikkasuositukset on tarkoitus julkaista loppuvuoden aikana.

Ympäristöministeriö rahoittaa AIN3-hanketta Ahti-ohjelmasta.

Tietämys maanparannusaineista on alueellista

Maan kasvukunnon parantamisesta kiinnostuneet viljelijät ovat jo melko hyvin tietoisia eri maanparannusaineista. Tietämyksen taso vaihtelee kuitenkin alueellisesti.

”Kipsi on varsinkin Varsinais-Suomessa ja rannikolla tuttu, koska meillä on käynnissä KIPSI-hanke”, kertoo ympäristöasiantuntija **Jenna Bergholm** Varsinais-Suomen ELY-keskuksesta.

Vastaavasti maanparannuskuitu on alueella hieman tuntemattomampi, koska alueella ei ole sitä valmistavaa metsäteollisuutta. Kyseessä on teollisuuden sivuvirtana syntyvää lietettä.

Bergholm kertoo, että maanparannuskuituja on erilaisia. Nollakuidussa ei juurikaan ole ravinteita. Sen lisäksi on kompostoitua ja kalkkistabiloitua Ravinnekuitua. Kalkkistabiloidulla Ravinnekuidulla voidaan nostaa myös pellon pH:ta.

Ympäristöasiantuntija Jenna Bergholm Varsinais-Suomen ELY-keskuksesta nostaa esiin, että maanparannusaineiden käyttö on paitsi vesien suojelua edistävä myös viljelijää hyödyttävä toimi.

Rakennekalkissa on puolestaan maatalouskalkin lisäksi joko poltettua tai sammutettua kalkkia, joka tuo pellon rakennetta parantavaa vaikutusta. Rakennekalkki levitetään lämpimään, kuivaan maahan ja muokataan hyvin vuorokauden kuluessa levityksestä.

”Muokkaus kannattaa tehdä mielellään kahteen kertaan”, Bergholm ohjeistaa. Näin rakennekalkki saadaan kunnolla sekoittumaan peltoon, jolloin pH:n noston lisäksi voidaan saada rakennevaikutus. Rakennekalkki ei sovellu luomutuotantoon.

Parhaillaan AIN3-hanke on yhä käynnissä, ja kenttäkokeiden tulokset ovat työn alla. Niitä julkaistaan syksyn aikana. Tämän jälkeen maanparannusaineiden käytön ohjeistukset ja mahdolliset uudet tuet tarkentuvat, mikä osaltaan vie eteenpäin maanparannusaineiden käyttöä.

Teksti: Silja Eisto

Kuvat: Saara Liespuu, Silja Eisto